

Ministerie van Economische Zaken

Vervolgadvies

Nationaal Versterkingsplan

van Microchip-talent

Managementsamenvatting

Het Nationaal Versterkingsplan van Microchip-talent heeft als doel om zo spoedig mogelijk extra talent voor de microchipindustrie op te leiden. Hiervoor is vanuit de Rijksoverheid incidenteel € 450 miljoen tot en met 2030 en vanaf 2031 structureel € 80 miljoen per jaar beschikbaar. Alleen al in de periode tot en met 2030 verwachten we een behoeftegroei van ongeveer 38.000 extra technisch personeel, waarvan ongeveer 26.000 in de Brainportregio.

Op 20 november 2024 heeft het kabinet bekend gemaakt dat er een bedrag van € 80,9 miljoen uit de incidentele middelen toegekend werd aan de regio's voor het verhogen van de initiële instroom van studenten op basis van ingediende regionale plannen. Voor wat betreft de voorgestelde activiteiten op het gebied van leven lang ontwikkelen was de regiegroep positief over de gekozen richting en ideeën, maar was er nog een nadere uitwerking nodig voor 2025 en 2026, bijvoorbeeld welke groepen mensen kansrijk zijn voor om- en bijscholing. Deze plannen voor Leven Lang Ontwikkelen (LLO) hebben de regio's voor 1 februari 2025 ingediend.

De regiegroep vindt dat de regio's een goede slag hebben gemaakt met de plannen voor LLO en adviseert het kabinet om voor de eerste twee jaar, 2025 en 2026, in totaal een bedrag van € 24,8 miljoen euro toe te kennen aan de regio's voor om- en bijscholing. Er is niet veel ervaring als het gaat om het omscholen van nieuwe doelgroepen voor deze specifieke sector. Voor het succes zijn dan ook nog leercurves nodig. Op basis van een positieve tussentijdse evaluatie (na elke 2 jaar) zal een volgende toekenning plaatsvinden.

RVO zal een maatwerkbeschikking per regio opstellen. Het Platform Talent voor Technologie wordt gevraagd de monitoring en evaluatie uit te voeren en een lerende aanpak op te stellen, in samenwerking met de regio's en ministeries EZ en OCW.

	Gereserveerd bedrag	Toegekend 2025/2026 initieel	Advies toekenning LLO 2025/2026
Brainport	€ 275 mln.	€ 45,0 mln.	€ 17,8 mln.
Zuid-Holland	€ 43 mln.	€ 9,5 mln.	€ 2,8 mln.
Groningen	€ 29 mln.	€ 5,9 mln.	€ 0,4 mln.
Twente	€ 72 mln.	€ 20,5 mln.	€ 3,8 mln.

Algemene inleiding

De microchipindustrie is een van de belangrijkste pijlers van het huidige en het toekomstige verdienvermogen van Nederland. Het kabinet investeert € 1,7 miljard ter verbetering van het ondernemingsklimaat voor de microchipindustrie in Nederland. Dit is afgesproken in het 'Convenant Rijk en regio investeringen in ondernemingsklimaat microchipsector'. Onderdeel daarvan is het Nationaal Versterkingsplan van Microchip-talent dat als doel heeft het zo spoedig mogelijk opleiden van extra technisch talent voor de microchipindustrie. Hiervoor is vanuit de Rijksoverheid incidenteel € 450 miljoen tot en met 2030 en vanaf 2031 structureel € 80 miljoen per jaar beschikbaar.

Voor de microchipindustrie wordt op korte termijn - tot en met 2030 - een groeiende talentvraag verwacht van 38.000 extra technisch opgeleide mensen, waarvan 26.000 in de Brainportregio. Aan het versterkingsplan dragen de regio's Brainport, Twente, Delft en Groningen bij. Daarvoor is gekozen omdat in deze regio's opleidingen op het gebied van de microchipindustrie zijn en in deze regio's een groot deel van de microchipindustrie is gevestigd. De groei van extra personeel is op mbo-, hbo- en wo-niveau noodzakelijk.

Op 20 november 2024 heeft het kabinet bekend gemaakt dat er een bedrag van € 80,9 miljoen uit de incidentele middelen toegekend werd aan de regio's voor het verhogen van de initiële instroom van studenten. Om aan het extra talent te komen is het essentieel dat hiernaast ingezet wordt op Leven Lang Ontwikkelen binnen met name het mbo en hbo. Het gaat hierbij over om- en bijscholing. Vooral omscholing is van belang omdat dit de talentvijver vergroot met nieuwe doelgroepen, zoals onder andere werklozen en arbeidsmigranten.

Er is nog weinig ervaring als het gaat om het omscholen van nieuwe doelgroepen voor de semicon sector. Als er ervaringen zijn, dan zijn deze vaak kleinschalig. Voor het succes zijn dan ook vele leercurves nodig. De belangen voor Nederland zijn groot, er is dan ook een grote druk op succes. Dat vraagt om een goede balans tussen kwaliteit, snelheid, lerend vermogen en onderling vertrouwen.

De regiegroep is de betrokken partijen erkentelijk voor de inspanningen en het vele harde werk dat de afgelopen periode heeft plaatsgevonden en adviseert, gegeven de urgentie, om zo snel mogelijk te starten met de uitvoering van de plannen.

Proces

Eind april 2024 is er onder regie van de ministeries EZ, OCW en Brainport Development gestart met het maken van een Nationaal Versterkingsplan van Microchip-talent. De regio's hebben 30 september 2024 hun definitieve plannen ingediend. Voor het verhogen van de initiële instroom van studenten worden maatwerkbeschikkingen door RVO opgesteld. Het streven is om deze beschikkingen uiterlijk in april te versturen aan de regio's.

Voor wat betreft de voorgestelde activiteiten op het gebied van leven lang ontwikkelen was de regiegroep positief over de gekozen richting en ideeën, maar was er nog een nadere uitwerking nodig voor 2025 en 2026, bijvoorbeeld welke groepen mensen kansrijk zijn voor om- en bijscholing. De plannen voor LLO zijn voor 1 februari 2025 door de regio's ingediend.

Voor de beoordeling van de plannen is de regiegroep in advies voorzien door de ambtelijke werkgroep, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en Platform Talent voor Technologie. Het analysekader is leidend geweest bij de beoordeling. Alle regio's hebben na indiening van hun plannen nog aanvullende informatie kunnen aanleveren. Het voorliggende advies is een weerslag van de ingediende plannen en de adviezen.

De regio Arnhem-Nijmegen heeft de samenwerking met Brainport gezocht en draagt bij aan doelstellingen van het plan voor leven lang ontwikkelen van Brainport. Onderwijsinstellingen uit de regio Arnhem-Nijmegen kunnen op basis van goed onderbouwde plannen die bijdragen aan de schaa sprong van de microchipindustrie middelen ontvangen via de toekenning aan Brainport. Hiernaast lopen er gesprekken tussen Brainport en Arnhem-Nijmegen om inzichtelijk te maken hoe Arnhem-Nijmegen ook via de initiële instroom van het studenten een rol kan spelen in de opgave van met name Brainport. Als deze informatie ontvangen is zal de Regiegroep bezien of het budget

van Brainport voor de initiële instroom van studenten opgehoogd kan worden via een kleine bijdrage vanuit het restbudget.

De regiegroep constateert dat bij de ontwikkeling van het Nationaal Versterkingsplan van Microchip-talent de bezuinigingen in het hoger onderwijs spanning veroorzaken. Verwacht wordt echter dat de extra studentenaantallen, zoals aangegeven in de regionale plannen, wel behaald worden door deze extra impuls.

Advies

De regiegroep heeft haar advies in twee delen opgebouwd. Het eerste deel betreft het generieke advies dat voor alle regio's geldt en in het tweede deel adviseert de regiegroep het kabinet over de plannen van de individuele regio's. Tevens geeft de regiegroep aan hoe het vervolg kan worden vormgegeven met hierin aandacht voor nationale samenwerking en monitoring en evaluatie.

Generieke advies voor alle regio's

De regiegroep adviseert het kabinet om voor de eerste twee jaar, 2025 en 2026, in totaal een bedrag van € 24,8 miljoen euro toe te kennen aan de regio's voor om- en bijscholing.

Om- en bijscholing specifiek voor de semicon sector is vrij nieuw voor de regio's. De samenwerking tussen de regio's om kennis, ervaringen en best practices uit te wisselen is van belang om efficiënt en effectief de plannen uit te voeren. Bijvoorbeeld als het gaat om digitaal materiaal dat gedeeld kan worden of gemeenschappelijke erkenning van leereenheden of modules.

Het is vooral van belang dat nieuwe doelgroepen worden omgeschoold, zodat de talentvijver wordt vergroot. Het wordt vaak nog niet helemaal duidelijk uit de plannen hoe deze doelgroepen precies worden benaderd en gemobiliseerd. Het is belangrijk dat hier partijen met kennis en ervaring bij worden betrokken en dat de regio's hierin van elkaar leren.

In de governance en tijdens de uitvoering is het van belang dat het regionale bedrijfsleven betrokken is en dat zij voldoende mandaat hebben om tijdens het traject bij te sturen. Ook moeten relevante bedrijfsvakscholen en indien relevant private opleiders kunnen participeren bij de uitvoering van de plannen.

Brainport vult een groot deel van de opgave in en ontvangt de meeste financiering, hierdoor wordt er een voorbeeldrol van Brainport verwacht in samenwerking met het Platform Talent voor Technologie. Ook wordt er na een half jaar een deep dive georganiseerd door de ministeries in samenwerking met PTVT om de start en voortgang in de regio's te bespreken. Bij de monitoring zal goed bekeken moeten worden of de genoemde aantallen daadwerkelijk realistisch blijken te zijn.

Cofinanciering vanuit het bedrijfsleven zal vooral voortkomen uit de bijdrage die ze leveren aan de bijscholing van werknemers. Dit zal tijdens het traject duidelijk worden en goed meegenomen worden bij de monitoring en evaluatie van de plannen. De 38000 extra technici vragen ook grote inspanningen van het bedrijfsleven. Het is van belang dat bedrijven mee investeren, inzetten op arbeidsproductiviteit, internationaal talent aantrekken en inzetten op het behoud van het bestaande talent.

De meeste regio's zorgen al voor afstemming en samenwerking met bestaande initiatieven, zoals de LLO-Katalysator, het LLO Collectief en Opschaling PPS. Het is van belang dat ook tijdens de uitvoering kennis en ervaring uitgewisseld wordt.

Adviezen per regio

Brainport

In Brainport wordt ingezet op het om- en bijscholen van ruim 11.734 LLO-ers in zes jaar in plaats van de 19.410 die werden genoemd in het plan dat in oktober 2024 is ingediend. Dit komt onder andere omdat hbo in het eerdere plan uitging van aantal deelnemers in modules in plaats van opgeleide unieke personen. De kosten blijven dan ook gelijk. Brainport heeft toegezegd het verschil in het aantal mensen via het aantrekken van internationaal talent, inzet op behoud van talent voor de sector en het verhogen van de arbeidsproductiviteit te dichten. Brainport zal dit via cofinanciering bekostigen. Dit zal goed meegenomen worden in de monitoring.

In 2025 en 2026 gaat het om 714 omgeschoold talent en 470 bijgeschoold talent. De aanpak vanuit het mbo en de arbeidsmarktregio's heeft een sterke focus op onbenut talent. Hier zijn ook partijen als UWV, de arbeidsmarktregio's en sociale ontwikkelbedrijven bij betrokken. Vanuit hbo en wo wordt ingezet op werkenden in de semicon-bedrijven en op (bekende) alumni.

De Brainport Academy bouwt voort op eerdere ervaringen in de regio. Het Mikrocentrum is als private opleider betrokken en er zijn diverse branches, zoals FME, Metaalunie, Metalektro en Regionale techniekcoalitie betrokken bij de plannen.

Toekenning

De regiegroep adviseert voor Brainport een bedrag van € 17,8 mln. toe te kennen voor de activiteiten in 2025 en 2026.

Zuid-Holland

Tot 2030 wil Zuid-Holland 1.500 mensen om- en bijscholen. In 2025 en 2026 zal het gaan om minimaal 200 mensen. De inzet vanuit het consortium is vooral gericht op het versterken, uitbreiden en versnellen van bestaande en veelal bewezen LLO-initiatieven. Er wordt ingezet op LLO-trajecten, waarvoor werkgevers en werknemer zich kunnen melden en kunnen aangeven bij welke opleider ze de opleiding willen volgen.

Via Delta, de LLO-samenwerking van vier ROC's in Zuid-Holland, zet zich in om, met medewerking van gemeenten in Zuid-Holland en UWV, nieuwe doelgroepen door te leiden naar semicon-bedrijven.

De ambities in het plan van Zuid-Holland worden onderschreven door HiDelta, FME en Koninklijke Metaalunie. Het plan wordt ook onderschreven door QUST, hierin is het Zuid-Hollandse bedrijfsleven uit de quantum en semiconductor technology sector verenigd. Ook ASML is hierbij betrokken.

Toekenning

De regiegroep adviseert voor Zuid-Holland een bedrag van € 2,8 mln. toe te kennen voor de activiteiten in 2025 en 2026.

Twente

In totaal verwacht Twente tot en met 2030 2.955 mensen om- en bij te scholen. In 2025 zal de focus liggen op de voorbereiding op omscholing en op bijscholing die eenvoudiger gerealiseerd kan worden. Vraagarticulatie met bedrijven staat centraal om te komen tot de prioritering en aanpak. In 2025 en 2026 starten in totaal 310 mensen met om- en bijscholing. Het gaat om 210 mensen die starten met omscholing binnen het mbo en 100 mensen die worden bijgeschoold (mbo, hbo, wo).

Twente zet in op een combinatie van Learning Communities, modulair onderwijs, maatwerktrajecten en open leeractiviteiten. De nadruk ligt op het ontwikkelen, testen en evalueren van LLO-oplossingen. Voor het gehele versterkingsplan wordt het Semicon Learning Center opgericht.

Er wordt samengewerkt door Ondernemend Twente, ROC van Twente, Saxion, Universiteit Twente, bedrijfspvakscholen (REMO, STODT en SMEOT) en het regionaal werkcentrum.

Er is zicht op de benodigde competenties vanuit het bedrijfsleven, namelijk technologie, digitalisering en multidisciplinaire samenwerking. Dit is vertaald naar thema's voor opleidingen en trajecten.

Toekenning

De regiegroep adviseert voor Twente een bedrag van € 3,8 mln. toe te kennen voor de activiteiten in 2025 en 2026.

Groningen/ Noorden

De totale LLO-instroom tot 2030 is 95 mensen. 2025 is een opstartjaar, in 2026 is de beoogde instroom 20 (voor mbo 14 en voor hbo 6). Het gaat om doorontwikkeling, opschaling en uitbreiding

van bestaande succesvolle initiatieven. Het gaat zowel om formele leerprogramma's als om informele leeractiviteiten.

Betrokken zijn NHL Stenden, Hanze, Firda en de onder DNA Next samenwerkende Groninger en Drentse ROC's. In de aanpak wordt samengewerkt met de arbeidsmarktregio's (de toekomstige werkcentra) en met gemeenten en het UWV.

Toekenning

De regiegroep adviseert voor Groningen/Noorden een bedrag van € 0,4 mln. toe te kennen voor de activiteiten in 2025 en 2026.

Vervolg

RVO zal een maatwerkbeschikking per regio opstellen voor leven lang ontwikkelen voor 2025 en 2026. Hiervoor is nog aanvullende informatie nodig vanuit de regio's. Aangezien enkele regio's de middelen willen doorfinancieren zal meer informatie nodig zijn over de uitvoerder, de specifieke activiteiten, de criteria en de mogelijke ontvangers van de middelen. Hierbij zal ook door RVO bekeken worden of het gehele bedrag in één keer beschikt kan worden.

Nationale samenwerking

De monitoring en evaluatie bestaat, net als bij de initiële instroom in het onderwijs, uit een aantal elementen: kwalitatieve monitoring, kwantitatieve monitoring en een lerende monitoring.

Tevens zal het Platform Talent voor Technologie een expertgroep instellen die de voortgang evalueert van de diverse regio's. Deze expertgroep zal ook de initiële instroom in het onderwijs evalueren. Hierin moeten experts vertegenwoordigd zijn die onafhankelijk advies kunnen geven en met kennis van zaken kunnen beoordelen of de regio's in voldoende mate hun plannen waarmaken. De experts hebben gezamenlijk kennis van zaken over het mbo, hbo, wo, LLO, bedrijfsleven en publiek-private samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven.

Voortzetting van de regiegroep

De regiegroep adviseert een vorm van nationale sturing door te zetten. De sturing via de regiegroep vindt plaats op de besluitvorming van de resterende middelen en de formele evaluatie van de regio's. Daaronder wordt een ambtelijke groep ingesteld die belast is met de dagelijkse gang van zaken en het monitoren van de voortgang van het Nationale Versterkingsplan van Microchip-talent.

Met de oprichting van de Semicon Board NL is de actietafel talent ingesteld. Hier nemen de leden van de regiegroep van het Nationale Versterkingsplan van Microchip-talent zitting in, aangevuld met vertegenwoordiging vanuit het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. De Semicon Board NL zal verantwoordelijk worden voor het opstellen en monitoren van de voortgang van de brede semicon strategie voor de semicon sector, voldoende talent is hier een belangrijk onderdeel van.